Uyarıcı Tepki Hakkı

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KARAAĞAÇLI
G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi, EBB Öğr. Üyesi.

1.Uyarıcı Tepki İklimi

Uyarıcı tepki, bireye sunulan uyarıcı ile buna tepki olarak ortaya çıkan davranış arasındaki uyumdur. Bu davranış, uyumlu ve uyumsuzluğa kadar değişirken; davranış ve karar alma süreçlerini de etkiler. Genelde gezegendeki tüm canlılar çevresel, dış veya iç uyaranlara karşı tepkisel davranırlar. Çünkü; Canlı organizma için doğal bir davranış kalıbı olarak, belirli bir uyarana karşı verilen cevaplar tepkileri oluşturur.

Psikoloji bilgi kolunun temel bir teorizesi olan uyarıcı-tepki bağı yaşamın her alanında kendini gösterir. Sevgi-saygı, beğeni-ret, empati-kompati, sevi-nefret çekme-itme gibi bilişsel, duygusal ve devinsel davranış yansımaları uyaranlara verilen birer tepkidir.

2.Uyarıcılara Ulusal Tepki Gösterilecek Haller!

Bireysel ve toplumsal ölçeklerde uyarıcı tepki bağının oluşmasını gerektiren hallerin temelinde bir devleti devlet yapan güçler ayrılığının tümelini oluşturan; (1)yasama, (2)yürütme ve (3)yargı uygulamalarının birbirlerinden ayrı işleyişidir.

Anılan bu güçler ayrılığını zedeleyen şu uyaranlar ulusal tepkiyi hak eden nitelikler taşımaktadır:

- Siyasi ve politik etiksizlikler,
- Bütçe ahlakından yoksunluklar,
- Kültürel gecikmeyle gelen sonradan görme zenginlikler,
- Kısa sürede sınıf atlayarak olağanüstü zenginleşen prototipler,
- Sanal medya fenomeni/maymunu üretmeden kazanan abartılı ve gösterişli yaşamlar;
- Osmanlı devleti'ni tarihsel bağlamından uzak anlayıp, kutsal dava nitelemelerine atıflarda kullananlar,
- 8 Mart'ı 18 Mart'ı, 23 Nisan'ı, 19 Mayıs'ı, 29 Ekim'i ve 10 Kasım'ı **Atatürk İlkelerine ve Cumhuriyet'in** kuruluş felsefesine uygun doğru ve açık anlamayanlarla anlamak istemeyenler,
- 1 Mayıs'ı doğru anlamak ve kutlamak için çalışma ve emek hakkının korunması olduğu gerçeğinden uzak değerlendirenler,
- Ulusal ve inançsal bayramlara saygı göstermeyenler,
- Utangaç ve yandaş yayıncılar,
- Tek tip-prototip birey yetiştirmeyi amaçlayan eğitim, öğretim ve ders programları,
- Kamusal işleyişte israf düzeyindeki harcamalar,
- Herkes için en temel yasal metin olan; Anayasanın önem ve değerini azaltanlar,
- Yeni bir Anayasa hazırlığından önce; özgürlükler, katılımcılık ve kuvvetler ayrılığı temelinde Anayasal uygulamalar yapmayanlar (Karaağaçlı, 2224-1).
- Siyasal kutuplaşmayı güzelleyenler ulusal tepkiyi hak ediyor.

3.Vargı ve Yargı

Yaşamın her alanında kendini gösteren uyarana verilen tepkiler insan hakları korunaklılığı temelinde; bireysel ölçekten ulusala oradan da evrensel coğrafyalara taşınabilmesi için;

- Yoksulluk ve yolsuzluk olgularını normal görülme-melidir.
- Her yurttaş bireyin oy tercihi; merkezi iktidar ve yerel yönetimler tarafından baş üstünde tutulmalıdır.
- Eğitimin, okulların ve eğitim emekçilerinin canına okuyan şiddet'i normalleştirilme-melidir.
- Kamu hiçbir bağlamda küçültülme-meli toplumsal yarar için büyütülmelidir.
- Kamusal uygulamalarda siyasi partiyle devlet eş görülme-melidir (BM, 1948, Karaağaçlı, 2024-3, Morse 1991 ve TİHEK, 2016).

4.Söz Sonunda Hak Olan

Uyaran tepki adına TC Anayasa'sının 25. Maddesi bağlamında; "herkes düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir. Her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz, düşünce ve kanaatleri sebebiyle kınanamaz ver suçlanamaz (TBMM,1982).

Çünkü; Cumhuriyetçi Demokrasi için; kamusal bürokrasinin ideolojisi; Atatürk İlkelerinin işlerliği, varolan Anayasa'ya uyum ve Cumhuriyetin Kurucu Düşünseli için "şiddet-siz uyaran-tepki bağı haktır."

Refere Alınanlar

BM (1948). İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi. "Universal Declaration Of Human Rights. *Birleşmiş Milletler. 10 Aralık 1948. Ss. 71-77.*

Karaağaçlı, M. (2024-1).**Anayasanın Sivil ve Asker Nitelemesi Olmaz; Özgürlükçüsü Olur!** www.mektepligazete.com. köşe yazıları. 06.05.2024.

Karaağaçlı, M. (2024-2). **Partiyi Devlet Görme, Siyasi Şaşılıktır!** www.mektepligazete.com. köşe yazıları. 07.07.2024.

Morse, A.D. (1991). **The Place of Party in the Political System.** The ANNALS of the American Academiy of Political and Social Science. Volume 2, Issue 3. https://journals.sagepub.com/home/ANN

TBMM. (1982) **Türkiye Cumhuriyeti Anayasası.** Ankara: TBMM. 2709 Sayılı Kanun, 7.11.1982.

TİEK (2016).**Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu.** Kanun No:6701, Resmi Gazete No: 29690.

İletişim ve Erişimi

e-posta : mkara@gazi.edu.tr
Web (1) : w3.gazi.edu.tr/~mkara
Web (2) :https://avesis.gazi.edu.tr/mkara
ORCID:https://orcid.org/0000-0003-3488-1021

Süren Yayın Ortamları ve Portalları

Futbol-spor-yorum :www.yurtspor.com.yazarlar
Eğitim,sosyoloji,güncel:www.mektepligazete.com.köşeyazıları
Bilim-araştırma :www.mektepligazete.tebeşirbülten.com
Tüm yayınlar blogu : mustafakaragacli.blogspot.com

Bilişim Medyaları

Facebook (1): Kirizma
Facebook (2): Mustafa Karaağaçlı
X : M_Karaagacli_
İnstagram : mustafakaraagacli1
Youtube :AkademikAda